

Succesverhalen

vavo in beeld

Succesverhalen

vavo in beeld

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Wat is VAVO?	6
Amparo Apers	10
Joris van Arensbergen	14
Josanne van Bennekom	18
Jiri Fajta	22
Wouter Hordijk	26
Bélà Horvath	30
Els Jellema	34
Rabia Uzun	38
Jan Wubbe Hiskes	42
Marjolijn Schings	46
Stephanie de Vries	50
Martine Bredewold	54
Emma Witteveen	58
Amma Asante	62
Sean Morrissey	66
In samenwerking met...	70
Colofon	72

Voorwoord

Vanaf het vierde levensjaar mag iedereen in ons land naar school. Veel kinderen raken daar al snel in de ban van de wonderde wereld. Hun nieuwsgierigheid drijft hen tot leren. Plezier overheerst. Moeiteloos vinden zij na de basisschool de weg in het voortgezet onderwijs. En haast als vanzelf volgt na zekere tijd een mooi diploma, dat ook nog eens duurzaam toegang verschaft tot de arbeidsmarkt.

Iedereen kent wel iemand met een kink in deze ideale kabel. Om allerlei redenen kunnen kinderen ontsporen op weg naar de volwassenheid. Soms zit dat niet zozeer in duidelijk aanwijsbare dingen. In andere gevallen gaat het om bijzonder ingrijpende gebeurtenissen. Deze bundel brengt de verhalen in beeld van mensen die om uiteenlopende redenen zijn gestrand tijdens hun schooljaren.

In ons land praten we veel en graag over het belang van de kennissamenleving. Door allerlei ontwikkelingen is onze welvaart steeds meer afhankelijk van de kennis van mensen. Dat gaat niet alleen om zo hoog mogelijke opleidingen, maar ook om goede vakkennis en de sociale vaardigheden om met

“Soms is doen wat voor de hand ligt minder eenvoudig dan het lijkt”

elkaar te kunnen samenwerken. Met elkaar zullen we moeten proberen onze kennis permanent op peil te houden.

Voor de samenleving van morgen hebben we elk talent keihard nodig. Dat betekent volgens mij dat de leerling in het onderwijs veel meer centraal moet staan. Iedereen heeft het recht om te leren op haar of zijn eigen manier. Iedereen verdient een tweede kans als het de eerste keer niet goed is gegaan. Iedereen die een tweede kans aangrijpt en tot een goed einde brengt, verdient onze bewondering.

Van harte beveel ik deze bundel aan, waarin mensen beschrijven hoe zij zich een weg banen naar een betere toekomst. U kunt lezen hoe zij een positieve wending geven aan hun leven, door de draad weer op te pakken via het VAVO. Het trof mij hoe vaak zij aangeven dat juist het dragen van eigen verantwoordelijkheid hen zo aanspreekt. Dat past niet in het beeld dat we hebben van voortijdig schoolverlaters.

Ik ben blij dat dit vavo er is. Het geeft mensen met recht een tweede kans. Ik wens dan ook dat deze vorm van onderwijs de aandacht krijgt die het verdient. Wie de waarde ziet, zal doen wat voor de hand ligt. Maar soms is daarbij wat hulp nodig. Ik zet mij daar graag voor in.

Alexander Rinnooy Kan

Wat is het vavo?

Op het vavo (voortgezet algemeen volwassenenonderwijs) kunnen volwassenen zich voorbereiden op het landelijke eindexamen van het voortgezet onderwijs.

Dat kan op de volgende niveaus:

- de theoretische leerweg van het vmbo (ook wel vmbo-t of mavo genoemd);
- het havo;
- het vwo.

De naam 'vavo' is nog niet zo oud, maar het verschijnsel van de 'avondschoon' is dat wel. Van oudsher biedt het mensen op verschillende momenten in hun leven de mogelijkheid om in een stimulerende leeromgeving hun studie- en beroepsmogelijkheden te vergroten of een afgebroken opleiding alsnog af te maken.

Maatwerk

Het vavo biedt zoveel mogelijk maatwerk. De deelnemer kan zelfstandig of onder begeleiding studeren. Het diploma kan versneld in een jaar worden behaald of door per vak te studeren bij elkaar worden 'gesprokkeld'. Scholen voor vavo streven ernaar studiesnelheid, studieomvang en studiemomenten zo goed mogelijk aan te passen aan iemands persoonlijke omstandigheden.

Zelfstandig leren

Op het vavo zijn de deelnemers allemaal volwassen of bijna volwassen. Daarom is het onderwijs er minder 'schools' dan in het reguliere voortgezet onderwijs. Van de studenten wordt verwacht dat zij zelf de verantwoordelijkheid nemen voor hun studie. Dit betekent dat deelnemers zelfstandiger

werken dan leerlingen in het reguliere voortgezet onderwijs. Wie die zelfstandigheid nog niet aankan krijgt extra begeleiding. Mentoraat en vormen van studiebegeleiding zijn op alle vavo's beschikbaar en worden de laatste jaren geïntensiveerd.

Sneller of langzamer

De 'sprokkelmogelijkheid' op het vavo is gunstig voor mensen die het studeren moeten combineren met andere activiteiten, zoals een baan of de zorg voor het huishouden. Voor elk vak waarvan het examen met een voldoende wordt afgesloten ontvangt de deelnemer een deelcertificaat. De deelcertificaten kunnen uiteindelijk ingewisseld worden voor een eindexamen. Dit diploma is volledig gelijkwaardig aan het diploma van het reguliere voortgezet onderwijs en geeft dezelfde rechten en mogelijkheden.

Deelnemers die juist sneller willen studeren, kunnen de lesstof uit verschillende jaren versneld in één schooljaar afronden zodat zij eerder klaar zijn voor het eindexamen. Daarmee kan een eventueel eerder opgelopen studievertraging worden gecompenseerd.

Avond of overdag

Niet alle volwassen zijn niet in de gelegenheid om overdag lessen te volgen, bijvoorbeeld omdat ze een baan hebben of het huishouden verzorgen. Een aantal vavo's biedt daarom tevens de mogelijkheid om de lessen 's avonds te volgen. Ook een combinatie is mogelijk: sommige vakken overdag, andere vakken 's avonds. Op die manier kunnen mensen hun opleidingsniveau verhogen zonder dat zij hun dagelijkse werkzaamheden hoeven te staken.

Jongvolwassenen

Onder bepaalde voorwaarden kunnen ook leerlingen van 16 of 17 jaar ingeschreven worden voor het vavo. De zogenoemde uitbestedingsregeling (officieel het Besluit Samenwerking vo-bve) houdt in dat leerlingen door het voortgezet onderwijs naar het vavo kunnen worden uitbestede. Het gaat dan om leerlingen die - om allerlei redenen - niet goed meer passen in de onderwijskundige context van het voortgezet onderwijs en meer kans hebben een diploma te halen in de meer volwassen leeromgeving van het vavo.

Leerlingen die gezakt zijn voor hun eindexamen vallen ook onder deze regeling. Zij hoeven op het vavo alleen de vakken waar zij een onvoldoende voor hebben over te doen.

Voor hen bestaat op veel vavo's de mogelijkheid om naast de deeltijd vavo-studie alvast met een hbo-opleiding te beginnen; het project Alvast Studeren. Ook kan, in sommige gevallen, een versnelde mbo-studie worden gevolgd.

Kenniseconomie

De flexibiliteit van het vavo blijkt voor verschillende doelgroepen een uitstekende kans om alsnog een diploma te halen of door te stromen naar een hoger niveau, danwel zich beter te positioneren op de arbeidsmarkt. Het vavo werkt in dat opzicht van harte mee aan het halen van de 'Lissabon doelstelling'; het voornemen van Europa om vóór 2010 de meest dynamische en concurrerende kenniseconomie ter wereld te worden.

Een kenniseconomie vraagt om een kennissamenleving: een in de volle breedte van de samenleving sprankelend kennisklimaat. Dat vereist in een complexe samenleving als de onze onder andere goed toegankelijk en ambitieus tweedekansonderwijs.

Welke groepen mensen vinden hun weg naar het vavo?

- Jongeren die via het voortgezet onderwijs geen diploma of startkwalificatie hebben behaald en door middel van een volledige dagopleiding hun diploma alsnog willen halen.
- Jongeren die gezakt zijn en de vakken waarvoor zij een onvoldoende hadden overdoen om alsnog te slagen voor hun diploma, soms al in combinatie met een vervolgstudie.
- Jongeren die alsnog een hoger diploma willen halen, zogenoemde 'stapelaars' die het jeugdonderwijs zijn ontgroeid.
- Volwassenen die in het verleden nog geen of een te laag diploma in het voortgezet onderwijs hebben gehaald en dit diploma alsnog willen behalen.
- Volwassenen uit een andere cultuur zonder diploma van het voortgezet onderwijs, of met een opleiding die onder het niveau ligt van een Nederlandse startkwalificatie.
- Volwassenen die al een diploma van het voortgezet onderwijs hebben, maar een hoger diploma nodig hebben om toegang te krijgen tot een vervolgopleiding van hun keuze. Dit kan

vanaf 21 jaar ook door middel van het behalen van certificaten.

Een leven lang leren

Door samen te werken met onder andere gemeenten, scholen voor voortgezet onderwijs, jeugdhulpverlening en instellingen voor speciaal onderwijs speelt het vavo een belangrijke rol in het kader van het vinden van 'passend onderwijs' voor uiteenlopende doelgroepen. Door de mogelijkheden die het vavo biedt om de studie aan te passen aan de persoonlijke omstandigheden lukt het jaarlijks grote groepen (jong-)volwassen deelnemers om een diploma van het voortgezet onderwijs te behalen. Daarmee wordt de route naar een leven lang leren voor iedereen toegankelijk.

Waar vindt u het vavo?

Het vavo wordt aangeboden door de roc's (regionale opleidingcentra). Achter in deze uitgave vindt u de adressen van de scholen die vavo aanbieden. Het roc in uw omgeving kan u meer informatie geven over de studiemogelijkheden in uw situatie.

Amparo Apers (17)

Amparo Apers (17)

Doorstromen van vmbo naar havo is niet altijd makkelijk. Maar doorstromers die het niet halen hoeven echt niet bij de pakken neer te zitten. Voor hen kan het havo een mooi alternatief bieden. Amparo maakte gebruik van die kans en denkt nu al na over het hbo.

Je ging van het havo naar het vavo. Waarom?

Ik was pas 16 toen ik het diploma vmbo-t haalde. Ik wist zeker dat ik verder wilde leren, maar ik kon nog geen keuze voor een beroep maken. Daarom wilde ik niet naar het mbo. Het havo was dus een logische stap. Zo had ik nog twee jaar de tijd om over een beroep na te denken en daarna zou ik naar het hbo kunnen.

Maar het havo lukte niet goed. Ik vond het moeilijk. Toen duidelijk werd dat ik zou blijven zitten adviseerde de school me om toch maar naar het mbo te gaan. Maar dat wilde ik per se niet. Ik heb toen een intakegesprek aangevraagd voor het vavo bij ROC Westerschelde. Ik had er zonder meer vertrouwen in dat ik op het vavo zou slagen.

Wat is voor jou het verschil met het reguliere havo?

Een groot verschil is dat je in het gewone onderwijs ook veel extra vakken krijgt, zoals gym en muziek. Die vakken heb ik nu niet. Ik ben dus meer thuis en kan meer tijd besteden aan de vakken waar ik meer moeite mee heb.

“Ik had er vertrouwen in dat ik op het vavo zou slagen”

Daarnaast heb je in het vavo veel meer vrijheid om je eigen tijd in te delen. Dat vind ik fijn, want ik werk graag op mijn eigen manier. De manier van lesgeven in het vavo is echt gericht op zelfstandige mensen. We moeten bijvoorbeeld ook de antwoordenboekjes kopen. Als we thuis klaar zijn met het huiswerk kunnen we zelf controleren of we fouten hebben gemaakt. In de lessen hoeft je dan alleen nog maar te vragen wat je niet begrijpt. In het havo moet je veel meer de leraar volgen en dat beviel mij niet zo goed.

En ook niet onbelangrijk is dat ik een vak binnen één jaar kan afronden. Dan kan ik me helemaal op dat vak concentreren en als ik het heb afgerond ben ik er vanaf. Vervolgens kan ik me helemaal op de volgende vakken concentreren.

Is de manier van lesgeven ook anders?

Nou en of. De docenten op het vavo behandelen je echt als volwassene. Ze houden heel veel rekening met het feit dat iedereen op zijn eigen manier en snelheid werkt. Ze geven bijvoorbeeld veel gelegenheid om ook buiten de les vragen

te stellen. Bijvoorbeeld in een soort inlooplessen of als je thuis werkt per e-mail. Zo hoeft ik niet te wachten tot de volgende les voordat ik verder kan met de stof.

En nu?

Ik ben nu veel meer gemotiveerd dan op de gewone dagschool en daardoor lukt de studie ook beter. Nadat ik mijn havo-diploma heb wil ik naar het hbo. De nieuwe opleiding Social Work spreekt mij wel aan. Maar goed, dat duurt nog even.

Joris van Arensbergen (27)

Joris van Arensbergen (27)

De kranten berichten de laatste tijd nogal eens over jongens die in hun pubertijd moeite hebben met school.

Joris begon op het gymnasium, maar belandde in de slagerij. Hij leerde daar veel over zichzelf. Bij het vavo pakte hij zijn studie weer op. Uiteindelijk kwam hij als onderzoeker op Harvard terecht; dat zou ook eens in de krant moeten staan.

Was die middelbare schooltijd zo erg?

Ja, eigenlijk wel. Ik ben begonnen op het gymnasium. Het begon wel soepel, maar zodra ik begon te puberen ontstonden er problemen. Ik kon me niet aan de strikte regels houden; het moest wel botsen. Bovendien vond ik dat er buiten de school veel interessantere dingen te ontdekken waren. Toen de situatie onhoudbaar was hebben mijn ouders me op een andere school in het havo geplaatst. Dat ging twee maanden goed. Ik spijbelde daar veel en op een gegeven moment mocht én wilde ik niet meer blijven.

Een dropout...?

Dat klopt. Ik had toen een weekendbaantje bij een slagerij. Dat was hard en fysiek werk en er was geen huiswerk. Dat leek me wel wat. Ik was nog wel leerplichtig en ik besloot om één dag per week naar de slagersvakschool te gaan. Het was precies wat ik toen wilde. Maar na anderhalf jaar was daar de aardigheid wel vanaf. Ik had ook genoeg van elke avond rondhangen met vrienden, drinken en experimenteren met drugs. Ik wilde eigenlijk weer

“Voor mij was het volwassenenonderwijs ideaal”

terug naar school, maar ik was inmiddels 19 en zag het niet zitten om met veel jongere mensen in de klas te zitten. Bovendien zou ik weer in de vierde klas van het vwo moeten beginnen; dat betekende dat ik nog drie jaar naar school zou moeten.

Dat kon sneller?

Leek mij wel. Daarom was het volwassenenonderwijs ideaal; ik kon mijn eigen programma samenstellen en op mijn eigen snelheid werken. Ik heb eerst havo 4 en 5 in één jaar gedaan en vervolgens vwo 5 en 6 in één jaar. Dat ging vlot; ik was heel erg gemotiveerd. Het sprak me ook aan dat ik in een groep zat met mensen van mijn eigen leeftijd die zelf ook zeer gemotiveerd waren. Iedereen had zo zijn reden om een tweede poging te doen het diploma te halen; dat maakte het extra leuk en interessant. Ik zie nog steeds mensen van toen.

Wat ben je na je diploma gaan doen?

Ik had de smaak te pakken. Ik ben biomedische wetenschappen gaan studeren in Utrecht. Ik heb een half jaar als Erasmus uitwisselingsstudent door-

gebracht in Zweden. Vervolgens als stage binnen de master Neuroscience (aan de UU) anderhalf jaar aan Harvard University in Boston geweest, samen met mijn vriendin. Nu zit ik inmiddels al weer twee jaar in Barcelona voor een onderzoeks PhD. Ik ben erg blij met hoe de dingen nu gaan en heb dus geen spijt van de weg die ik bewandeld heb. Zonder die tweede kans die het vavo mij bood, was het allemaal heel anders gelopen.

Josanne van Bennekom (20)

Josanne van Bennekom (20)

Het vavo biedt de gelegenheid om per vak een deelcertificaat halen. Voldoende deelcertificaten kunnen vervolgens ingewisseld worden voor een volwaardig diploma vmbo-t, havo of vwo. Voor een topsporter als Josanne van Bennekom was dit dé ideale route naar het vwo-diploma.

Wat voor sport doe je?

Ik wil van tennis mijn carrière maken en bij de beste 100 speelsters van de wereld horen. Tennis is dus mijn werk, hoewel ik er nu nog geen geld mee verdien. Maar het gaat goed. Vijf jaar geleden werd ik Nederlands kampioen indoor in de categorie jeugd tot en met 16 jaar en in de zomer van 2006 ben ik op de 516e plaats op de wereldranglijst bij de volwassenen terecht gekomen.

Ik ben nu full time aan het trainen om professioneel tennisspeelster te worden.

Je hebt je vwo-diploma in het vavo gehaald. Is dat niet moeilijk: topsport bedrijven én studeren voor je examen?

Wel als het onderwijs te strak georganiseerd is. Ik ben daarom eerst naar een speciale school voor sporters gegaan; een LOOT-school. Maar tijdens mijn studie werd het beleid er veranderd; het werd meer schools met klassikale lessen en strakkere organisatie. Ik ben toen overgestapt naar een andere school met een speciale sportersklas, maar daar gebeurde hetzelfde. Dat werkt niet voor mij. Ik wil

“Ik heb het op zelfdiscipline gedaan”

mijn eigen tijd indelen, want ik moet veel trainen en reizen.

Uiteindelijk ben ik naar het vavo gegaan omdat ik daar wel de studie helemaal zelf kon aanpassen aan mijn sportagenda.

Hoe werkt dat dan?

Binnen het vavo van ROC Aventus heb ik in drie jaar mijn vwo-diploma gehaald. Ik deed examens in dezelfde periode dat ik mijn hoogste plek op de wereldranglijst tot nu toe behaalde. Ik was dus zeer veel op pad. Ik heb mijn diploma bij elkaar ‘gesprokkeld’ door telkens deelcertificaten te halen. In het vavo kreeg ik daar alle vrijheid voor. Als ik op reis was volgde ik dus geen lessen. Dat was mijn eigen verantwoordelijkheid. Het voordeel was wel dat de docenten zich flexibel opstelden en geen eisen stelden aan aanwezigheid of het maken van huiswerk. Wat ook erg handig was, is dat de leraren gebruik maakten van een speciale website voor de leerlingen. Op de website stonden het studieschema, de opdrachten, bijzondere mededelingen en dergelijke. Zo was ik altijd op de hoogte van wat er gebeurde op school, ook als ik op pad was.

In die situatie moest ik natuurlijk wel zeer veel zelfdiscipline hebben. Als ik voor een wedstrijd of training moest reizen gingen niet alleen mijn tennisspullen maar ook mijn schoolboeken mee. Maar discipline heb ik gelukkig wel; anders red je het ook niet in de topsport.

Jiri Fajta (22)

Jiri Fajta (22)

Het vavo maakt voor doorzetters

bijzondere leerwegen mogelijk.

Soms tegen alle goedbedoelde

adviezen van deskundigen in.

Wie zoals Jiri vanuit het speciaal
onderwijs uiteindelijk doorstroomt

naar het vwo heeft een geweldige
prestatie geleverd.

Jij doet nu 5 en 6 vwo in één jaar. Is dat niet erg pittig?

Het is wel hard werken, maar ik ben gemotiveerd om iets te maken van mijn studie. Ik hou ervan om zelfstandig te werken en zelf initiatieven te nemen. Het vavo biedt die mogelijkheid. We krijgen namelijk maar een paar uurtjes les per week en verder moeten we veel zelfstandig werken.

De leraren bieden daarnaast inloopuren aan waarin zij beschikbaar zijn om vragen van individuele leerlingen te beantwoorden. Daar maak ik gebruik van als ik vastloop met de stof. Deze manier van werken bevalt mij enorm goed. Ik doe de studie niet alleen in versneld tempo; ik heb zelfs extra vakken genomen. Op die manier wil ik een bredere basis creëren zodat ik later meer keuzemogelijkheden heb.

Ben je altijd zo'n studiebol geweest?

Niet echt. Ik heb eerst het vmbo-diploma gehaald in het speciaal onderwijs. Dat wil zeggen dat je les krijgt in aangepaste snelheid en in kleine klassen. Dat was voor mij nodig want ik had veel moeite

“Ik kan straks elke studie volgen die ik wil”

met taal, vooral met begrijpend lezen. Toen ik het vmbo-diploma eenmaal had moest ik een beroepsopleiding kiezen, maar dat wilde ik helemaal niet. Ten eerste was er geen mbo-opleiding waar ik enthousiast van werd, maar daarnaast wilde ik mijn algemene kennis uitbreiden. Daarom wilde ik naar het havo. Maar mijn begeleiders in het speciaal onderwijs raadden mij dat af omdat talen niet mijn sterkste vakken waren en omdat het niveauverschil te groot zou zijn. Ze dachten dat mijn kans om te slagen op de havo te klein was.

Hoe heb je dat opgelost?

Ik heb eerst contact opgenomen met een havo bij ons in de buurt. Maar ook daar dacht men dat ik het niet zou kunnen en dat het studietempo te hoog was voor mij. Zij wezen me wel op de mogelijkheid van het vavo; daar zou ik met deelcertificaten wel het diploma bij elkaar kunnen sprokkelen in mijn eigen tempo. Dat leek mij wel wat en ik heb mij toen bij het ROC Eindhoven ingeschreven voor havo 4 in het volwassenenonderwijs. Ik heb dat diploma in 2007, keurig binnen twee jaar, gehaald en met goede cijfers. Toen had ik de smaak te pak-

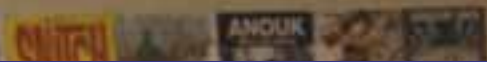
ken en nu doe ik 5 en 6 vwo met een verzawaard pakket dus in één jaar. Ik kan straks elke studie volgen die ik wil.

Hoe kan het dat je dit lukt terwijl men een paar jaar geleden nog twijfelde of je het zou kunnen?

Ik voel me heel goed bij de mogelijkheid om op je eigen manier te studeren. Daarnaast denk ik dat het speciale onderwijs wel een goede basis heeft gelegd voor mijn studie. Ik ga nog wel eens terug naar mijn oude school om te vertellen hoe goed het met mijn studie gaat.

Wouter Hordijk (24)

Wouter Hordijk (24)

Voortijdig schoolverlaten is een grote maatschappelijke zorg. Soms heeft iemand gewoon meer tijd nodig. Wouter ging eerst werken en liep na een aantal jaren vast. Toen ontstond de motivatie om via het vavo alsnog zijn diploma te halen; een opstap voor een vervolgstudie.

Hoe komt het dat je nu meer gemotiveerd bent dan vroeger?

Het reguliere dagonderwijs was indertijd een verplichting. Ik zat in de vijfde klas van het gymnasium, maar ik werkte er nauwelijks omdat ik geen enkel toekomstbeeld had. Gaan werken leek me veel nuttiger. Dat ik nu het vavo volg is mijn eigen keuze. Dat geldt ook voor de andere mensen in mijn klas en dat maakt dat de sfeer heel goed is. Verder is het contact tussen leerkracht en student in het volwassenenonderwijs veel informeler. Wij noemen de leerkrachten bij hun voornaam en het onderwijs is niet zo strak gestructureerd als op een reguliere middelbare school. Deze gelijkwaardigheid vind ik heel plezierig.

Waarom wilde je toch weer terug naar school?

Ik heb zes jaar met verstandelijk gehandicapten gewerkt. Dat was een heel goede ervaring en het heeft me veel voldoening gegeven. Ik merkte alleen dat er voor mij op den duur niet genoeg groei meer in zat; er ontbraken voldoende ontplooiingsmogelijkheden. Daarom besloot ik eerst

“Het vavo is voor mij een opstap naar nieuwe groeikansen”

mijn middelbare schoolopleiding af te maken bij het vavo. Ik ben naar het volwassenenonderwijs gegaan omdat ik gezien mijn leeftijd niet meer op een middelbare school paste. Maar ik wilde wel het voortgezet onderwijs afronden met een diploma. Ik had ook voor een toelatingsexamen voor het hbo kunnen kiezen, maar omdat de stap van werken naar leren best groot is en ik bang was dat ik op het hbo te veel op mijn tenen zou moeten lopen, leek het me beter om eerst het havo te doen. Ik ben vorig jaar bij het ROC Zadkine begonnen en doe het profiel Natuur & Techniek. Deze zomer doe ik het havo-examen. Daarna wil ik alsnog een hbo-opleiding volgen in de natuurwetenschappelijke hoek met een flinke dosis wiskunde en natuurkunde, want dat vind ik leuk.

Heb je spijt dat je nu nog met je havo bezig bent?

Nee hoor, helemaal niet. Het is waar; sommige van mijn vrienden studeren nu al af, terwijl ik nog het voortgezet onderwijs volg. Maar ik heb de afgelopen jaren een prachtige levenservaring opgedaan. Dat heeft me gemaakt tot wie ik geworden ben en

daar ben ik tevreden mee. Maar ik ben wel blij dat het volwassenenonderwijs er is omdat het havo-diploma voor mij de opstap is naar nieuwe kansen om verder te groeien. En trouwens, anders had ik nooit mijn klasgenoten ontmoet!

Bélà Horvath (42)

Béla Horvath (42)

Voor jongere deelnemers is het vavo een alternatief voor het reguliere voortgezet onderwijs.

Maar al generaties lang volgen ook ouderen lessen in het volwassenenonderwijs.

Voor hen biedt het vavo de mogelijkheid om verder te groeien en hun mogelijkheden op de arbeidsmarkt te vergroten.

Hoe oud was jij toen je weer terugging naar school?

Ik was 37 jaar en was al zo'n 20 jaar niet meer naar school geweest. Ik had het gevoel dat mijn middelbare schooltijd niet zo succesvol was geweest. Mijn vader overleed toen ik 14 was en daardoor was het thuis niet makkelijk. Dat had zijn weerslag op mijn schoolprestaties en ik had ook weinig contact met medeleerlingen.

Uiteindelijk heb ik het diploma van het lager beroepsonderwijs gehaald. Daarna heb ik de militaire dienstplicht vervuld en aansluitend ben ik gelijk gaan werken. Ik heb altijd het gevoel gehad dat ik met dat lbo-diploma niet op het goede niveau zat.

Waarom heb je zo lang gewacht om je in te schrijven voor het vavo?

Ik zag een advertentie voor een open dag van het vavo bij het West Brabants Dag- en Avondcollege. Dat was net het zetje dat ik nodig had, denk ik. Ik heb gekozen voor 4 havo. Want, hoewel ik na het lbo nooit meer naar school ben geweest, heb ik

“Door het vavo te volgen ben ik meer mezelf geworden”

natuurlijk wel levenservaring en kennis opgedaan. En ik koos voor lessen in de avond, want overdag werk ik.

Was dat niet wennen?

Dat viel eigenlijk reuze mee. Inhoudelijk ging het geweldig. Omdat ik het havo goed aankon heb ik ervoor gekozen om daarna het vvo te doen. Voor mijn vvo-examen ben ik geslaagd met een 7,6 gemiddeld; voor natuurkunde had ik zelfs een 10. Ik had het gevoel dat het vavo mij de kans gaf mezelf te worden omdat ik eindelijk op mijn eigen niveau kon studeren. En met het vavo kon ik mijn ontwikkeling in een diploma vast laten leggen. Het was een fijne tijd; leuke mensen, prettig gebouw, goede sfeer. Ik had het er enorm naar mijn zin. Ook omdat ik in een fijne groep zat; er was een echt klassengevoel.

Een goede ervaring dus?

Ja, absoluut. Ik ben nog altijd dankbaar dat ik deze kans heb aangepakt. Ik werk op dit moment als verslaggever en weerman bij radio BRTO in Bergen. Daarnaast ben ik ook technisch onderwijs-

assistent op het vavo van het Kellebeek College in Roosendaal. Ik vind het inspirerend om samen te werken met gedreven leerlingen die alles uit het onderwijs willen halen wat erin zit. Vooral bij leerlingen met wat meer levenservaring zie je dat enthousiasme; misschien omdat die zich goed bewust zijn van hoeveel een tweede kans waard is.

Els Jellema (24)

Els Jellema (24)

Het vavo biedt maatwerk.

Langzamer studeren dan in het

reguliere onderwijs is mogelijk,

maar sneller kan ook.

Op die manier kan iedere deelnemer

de studie zo goed mogelijk op

de eigen situatie afstemmen

en doorstromen naar een

hoger niveau.

Jij ging van de middelbare school af om naar het vavo te gaan. Waarom deed je dat?

Ik zat op de vrije school en was daarom wel gewend aan zelfstandig werken. Toen ik hoorde dat ik op het vavo een verkort traject kon afleggen had ik daar wel oren naar. Dat is precies wat ik op het vavo van ROC Zadkine in Rotterdam gedaan heb; eerst het havo-diploma in twee jaar en vervolgens het vwo-diploma in één jaar. Dat was in 2003.

Op de vrije school kon je ook al zelfstandig werken. Wat was dan het verschil met het vavo?

Het eerste verschil was dat ik zelf de vakken kon kiezen die ik wilde. Ik hoefde me dus niet vast te leggen aan een bestaand profiel dat iemand anders bedacht had. Door de gerichte vakkeuze was het aantal lesuren ook aanzienlijk lager dan de lesuren op mijn vorige school.

Dit betekende wel dat ik veel werk thuis moest doen. Het vavo gaat dan ook volledig uit van je eigen verantwoordelijkheid. Hoewel van je verwacht wordt actief deel te nemen aan de gekozen

“Ik vond die vrijheid heerlijk!”

vakken is er niemand die je bestraffend toespreekt als je een keer besluit niet te komen of je huiswerk niet te maken. Sterker je nog; je hoeft het vavo niet te doen. Het is je eigen keuze.

Beviel die aanpak?

Ja, ik vond die vrijheid en eigen verantwoordelijkheid heerlijk. Deze aanpak stimuleerde me juist om meer eigen inzet te tonen en goed te presteren. Soms leverde het wel stress op, want het was toch veel kennis die je in relatieve korte tijd moet verwerken. Maar ik ben zo wel getraind in zelfstandig studeren; dat kwam me op de universiteit goed van pas. Het programma besteedde voldoende tijd aan het steeds opnieuw trainen van vaardigheden die noodzakelijk zijn voor het eindexamen. De docenten heb ik als heel betrokken en behulpzaam ervaren. Zij behandelden ons als volwassen individuen. Het was niet alleen een leerzame, maar ook een gezellige tijd.

Je hebt je diploma in 2003 gehaald. Wat ben je daarna gaan doen?

Ik ben aan de universiteit gaan studeren. Ik heb eerst in drie jaar mijn bachelordiploma Taal & Cultuur gehaald. Ik doe nu – na een strenge selectie, want van de 150 mensen zijn er slechts 23 toegelaten – de nieuwe interdisciplinaire masterstudie Conflict Studies and Human Rights. Hier krijg ik vakken als recht, antropologie en politicologie. In deze studie is Engels de voertaal, ook voor de werkstukken. Ik moet nu nog mijn scriptie schrijven en stagelopen. Voor dat laatste onderdeel ben ik nu in het Midden-Oosten. Als ik klaar ben zou ik wel bij de VN of een humanitaire- of mensenrechtenorganisatie willen werken.

Rabia Uzun (20)

Rabia Uzun (20)

In de grote steden bestaat de vavo-populatie voor meer dan 50 procent uit leerlingen van allochtone afkomst. Velen van hen zijn in het Nederlandse onderwijs op een te laag niveau begonnen. Via het vavo kon Rabia versneld doorstromen naar een hoger niveau en haar toekomst vormgeven.

Hoe kwam het dat je op een te laag niveau zat?

Ik ben op 15-jarige leeftijd met mijn moeder en broertje naar Nederland gekomen. Mijn vader woonde toen al enige tijd in Nederland. In eerste instantie was ik verplicht naar de Internationale Schakelklas te gaan om zo snel mogelijk Nederlands te leren. Ik heb twee jaar in de schakelklas gezeten en heb er veel geleerd. Het was ook heel gezellig. Daarna wilde ik naar het mbo, richting Economie & Administratie. Maar omdat ik nog maar twee jaar in Nederland was moest ik het mbo op niveau 2 volgen. Dat niveau vond ik echter te laag. Ik had in Turkije al een soort vmbo-diploma met goede cijfers en het advies om havo of vwo te gaan doen.

Hoe heb je dat toen opgelost?

Ik heb een gesprek met een decaan gehad. Hij heeft me geholpen om naar het vavo te gaan. Ik heb eerst het eindexamen van vmbo-t, de theoretische variant van het vmbo, gedaan. Omdat ik een 8 gemiddeld heb gehaald mocht ik 4 havo overslaan en gelijk doorstromen naar 5 havo. Ik doe deze zomer het examen.

“Zelfstandig werken is een goede voorbereiding op de toekomst”

Je bent nog jong. Hoe is het om dan zo zelfstandig te werken?

Ik begin elk jaar inderdaad met een achterstand ten opzichte van de andere leerlingen, maar het lukt me telkens wel om de gemiste stof in te halen. Het voordeel is dat er in het vavo leraren zijn die gewend zijn om zelfstandige leerlingen te begeleiden. Er zijn zogenaemde coachmomenten waarop je hen met jouw vragen over de stof kan benaderen. Ze helpen je met plezier.

Als je een doel wilt bereiken krijg je bij het vavo alle kansen. Je moet er natuurlijk wel zelfstandig en individueel werken. Dat lukt mij goed. Ik zie het ook als een goede voorbereiding op mijn toekomst. Ik heb het hier trouwens bijzonder naar mijn zin. Er heerst een prettige sfeer op de school en ik zit in een plezierige klas.

En na het havo-examen?

Ik ben al bijna zeker over de studie die ik hierna wil doen; het wordt hbo Pedagogie of Fysiotherapie. Als ik mijn hbo-studie heb voltooid wil ik vrijwilligerswerk gaan doen om mensen te helpen die uit het buitenland komen. Ik weet hoe moeilijk het is

om in een onbekend land te wennen. Of misschien ga ik wel terug naar Turkije om er te werken. Ik mis dat land nog steeds.

Jan Wubbe Hiskes (23)

Jan Wubbe Hiskes (23)

Op de middelbare school leek de situatie van Jan Wubbe uitzichtloos: gedragsproblemen, blijven zitten, afstromen naar een lager niveau. Hij vond zijn draai pas toen hij de schade op het vavo wilde inhalen. Ineens bleek dat hij wel goed kon leren en het nog leuk vond ook. Hij studeert nu geschiedenis aan de Universiteit Utrecht.

Op de middelbare school liep het niet lekker. Wat ging er mis?

Eigenlijk alles. Het ging me allemaal niet zo makkelijk af omdat ik adhd heb. Ik begon op het vwo maar bleef in de tweede zitten en werd overgeplaatst naar het havo. Ook daar bleef ik zitten. Ik had enorm veel moeite om me te concentreren en ik kon absoluut mijn werk niet plannen. In de tweede fase bleef ik opnieuw zitten, in 4 havo. Ik moest van school af.

Ik heb me toen voor het havo ingeschreven bij het volwassenenonderwijs van het ID College in Gouda. Ik heb gekozen voor een ander profiel, namelijk Economie & Maatschappij. Ik haalde dat diploma in één jaar. Dat vond ik wel een opsteker.

Waarom lukte het op het vavo wel?

Het persoonlijk contact met de docenten bij het vavo beviel mij enorm goed. Ik voelde me er echt als een volwassene benaderd en dat gaf me veel zelfvertrouwen. Het is waar dat je op het vavo zelfstandig moet werken, maar dat ging me heel goed af. Dat klinkt tegenstrijdig, want in het reguliere

“Mijn eigen planning maken kan ik juist heel goed”

voortgezet onderwijs had ik daar juist veel moeite mee. Maar het verschil is dat ik op de middelbare school het strakke programma van de school moest volgen, terwijl ik in het vavo mijn eigen planning kan maken. En dat kan ik wel heel goed. Met het diploma op zak ben ik aan de pabo begonnen. Ik haalde daar hoge cijfers voor mijn toetsen, maar ik kwam er ook tot de ontdekking dat ik eigenlijk niet zo'n binding heb met basisonderwijs. Toen ben ik teruggegaan naar het vavo om het vwo-diploma te halen.

En nu?

Ik studeer nu aan de universiteit en doe het eerste jaar Geschiedenis. Ik zit hier helemaal op mijn plek en de studie gaat fantastisch. Tot nu toe scoorde ik niet lager dan een 7.1. Ik had dat zelf vroeger nooit verwacht.

Marjolijn Schings (20)

Marjolijn Schings (20)

Geslaagd voor het vwo en

toch naar het vavo?

Sommige leerlingen willen van

profiel wisselen, meestal om

geneeskunde of een technische

studie te gaan doen. Op het

vavo hoeven alleen de benodigde

extra vakken te worden gedaan.

Een maatschappelijk bijzonder

nuttige leerroute!

Jij had al een vwo-diploma. Waarom heb je je toch ingeschreven bij het vavo?

Eenvoudig gezegd: ik wilde van profiel wisselen. Dat zit zo. In 1999 startte ik in de brugklas havo/vwo en na twee jaar moest ik een keuze maken. Het werd havo. Na vijf jaar op de middelbare school had ik het diploma met het profiel Economie & Maatschappij in mijn zak. Ik was toen 16 jaar en eigenlijk nog te jong voor een studie aan het hbo. Ik wist trouwens ook niet goed welke richting ik op wilde. Ik heb toen besloten om eerst een vwo-diploma te gaan halen. Het lag voor de hand om verder te gaan met hetzelfde profiel, Economie & Maatschappij.

In de vijfde en zesde klas van het vwo kwam steeds vaker ter sprake wat ik hierna wilde gaan doen. Ik ben naar open dagen van verschillende studierichtingen geweest, maar wat ik met mijn profiel kon doen vond ik allemaal niet interessant. Telkens weer voelde ik dat ik eigenlijk het liefst iets in de medische hoek wilde doen. Maar ja, met mijn profiel ging dat niet.

“Het vavo vraagt veel zelfdiscipline, maar het is me wel gelukt”

Na lang wikken en wegen heb ik toen besloten om de vier vakken te doen die ik miste voor een medische vervolgopleiding.

Terug naar je oude school dus?

Nee. Daar kon ik biologie, wiskunde, scheikunde en natuurkunde niet als losse vakken volgen. Trouwens, ik was al weer wat ouder en na zo veel jaar op de middelbare school was ik er ook wel op uitgekeken. Ik ben naar het vavo van het Deltion College gegaan. Ik kende mensen die daar het vavo hadden gedaan en die waren er zeer positief over. Ik heb een jaar hard voor het examen gewerkt. Het vavo vraagt veel zelfdiscipline, maar het is me wel gelukt.

Klaar voor een medische vervolgopleiding?

Inderdaad, ik had de achterstand in exacte vakken op het vavo in een jaar weggewerkt. In juni 2007 mocht ik mijn diploma Natuur & Gezondheid in ontvangst nemen. Gelukkig hoorde ik vlak daarna dat ik kon beginnen met geneeskunde; en nog wel aan de Universiteit Utrecht, in de stad van mijn voorkeur. En het bevalt me uitstekend!

Stephanie de Vries (20)

Stephanie de Vries (20)

Niet iedereen volgt tijdens zijn

schooltijd een logische route.

Op het vavo kon Stephanie

de havo overslaan om in een jaar

het vwo met veel succes

af te ronden; een leerweg die

in geen enkele beleidsnota bestaat.

Welk diploma heb jij gehaald op het vavo?

Ik heb vorig jaar aan het Deltion College in Zwolle het vwo-examen gedaan, richting Cultuur & Maatschappij. En ook gehaald! Daar ben ik echt heel trots op. Vroeger zou ik nooit gedacht hebben dat dit me zou lukken. Ik heb er lang over gedaan om op mijn plaats te komen.

Hoe dat zo?

Op de basisschool had ik het advies gekregen om naar een school voor moeilijk lerende kinderen te gaan. Ik weet nu dat ik dyscalculie had, maar toen dacht men gewoon dat ik een laag IQ had en dat ik het allemaal niet kon bijbenen. Gelukkig hadden mijn ouders wel het volste vertrouwen in me en zij zorgden ervoor dat ik uiteindelijk alsnog kon schitteren in de eindmusical van groep 8.

Na de basisschool heb ik het vmbo gedaan. Dat ging me op zich wel makkelijk af, maar in de tweede heb ik op advies van de docent het vak wiskunde laten vallen.

“Ik had behoefte aan meer algemene ontwikkeling”

Eind goed, al goed?

Nog niet, want ik wilde graag doorstromen naar het havo. Mijn cijfers voor de taalvakken waren prima, maar zonder wiskunde in het pakket was havo geen optie. Ik ben toen naar het mbo gegaan, maar daar kon ik niet aarden. Ik miste het ouderwetse klassikale onderwijs. Ook wilde ik eigenlijk liever mijn algemene kennis uitbreiden dan in projecten werken. Ik vond het bijvoorbeeld heel teleurstellend dat ik zo weinig schoolse taal-les kreeg. Om die reden heb ik me aangemeld voor het volwassenenonderwijs. Ik heb gekozen voor de dagvariant met een vol programma. Ik zat dus de hele week op school, maar wel tussen volwassenen.

Hoe beviel dat?

Geweldig. De docenten benaderen je als volwassene, vertrouwen in je capaciteiten en geven je volop de kans jezelf te bewijzen. Het was een kleine school met veel persoonlijke aandacht en we werden allemaal gestimuleerd te leren. We kregen les van docenten die met passie vertelden over hun vak. Sommigen lieten ons nog ouderwets aantekeningen

maken; dat was voor mij de ideale manier van leren.

Het ging zo goed dat ik na 4 havo mocht doorstromen naar de gecombineerde klas 5/6 vwo. Ik moest wel eerst een test doen en met de school heb ik afgesproken dat ik terug zou gaan naar het havo als ik na enkele maanden onvoldoendes zou halen. Maar het ging heel erg goed. Wiskunde bleef een probleem, maar dat kon ik compenseren met de resultaten voor andere vakken. Ik heb nu dus heerlijk mijn vwo-diploma op zak. Binnenkort vertrek ik voor een paar maanden naar India en na de zomer begin ik aan een nieuwe studie. Iets zonder wiskunde.

Martine Bredewold (25)

Martine Bredewold (25)

Leerlingen met een ziektegeschiedenis komen nogal eens op het vavo terecht omdat ze studievertraging hebben opgelopen. Voor Martine werd het vavo niet alleen een tweede kans, maar ook een opstap naar de wetenschap.

Wat heb je op het vavo geleerd dat op de universiteit van pas kwam?

In het vavo spreken de docenten je aan op je eigen verantwoordelijkheid. De nadruk ligt vooral op zelfstudie. Dat is een gedegen voorbereiding op het academisch onderwijs, want dan moet je ook zelfstandig werken. Ik heb Europese Studies aan de Universiteit van Amsterdam gestudeerd en ben daar in 2007 cum laude afgestudeerd. Voordat ik mijn scriptie had ingeleverd had ik al een baan. Ik werk nu als adviseur Public Affairs bij Corus Staal BV IJmuiden.

Wat was voor jou de reden om naar het vavo te gaan?

Vanwege een schildklierziekte heb ik vertraging opgelopen. Ik voelde me niet goed en had lange tijd moeite me te concentreren. Ook de behandelingen hielpen niet echt om in het schoolritme te blijven. Uiteindelijk heb ik halverwege het eindexamenjaar van het vwo dan ook een break genomen. Na een half jaar rust had ik echt weer zin om naar

“Ik ben nu cum laude afgestudeerd”

school te gaan, maar mijn oude school kende ik na al die jaren wel. Mijn mentor heeft me toen geadviseerd om naar het vavo te gaan. Na de intake daar bleek dat ik eigenlijk met heel veel vakken goed bij was. Door de onregelmatige schoolgang de jaren ervoor was vooral de basiskennis van de talen een beetje weggezakt. Daar moest ik dan ook flink aan trekken.

Hoe kijk je terug op het vavo?

Ik ben er heel enthousiast over. Ik vond het interessant om te merken dat iedereen er met zijn eigen verhaal terechtgekomen is. Daarnaast was het een kleine school, dus je leert elkaar ook snel kennen. Vooral het klasje Cultuur & Maatschappij was een heel leuke groep. We gingen er allemaal voor de volle honderd procent voor. Wat ook meespeelde was dat de docenten zeer betrokken waren bij het onderwijs en de leerlingen. Ik herinner mij het enthousiasme van de docenten nog heel goed; dat werkte ook weer motiverend op ons.

Het is mij door de omstandigheden niet gelukt om het vwo-diploma te halen op de middelbare

school, maar de tweede kans die het vavo mij bood heb ik met beide handen aangegrepen. En met succes!

Emma Witteveen (22)

Emma Witteveen (22)

Angst, alleen zijn,

zitten blijven: schooltijd kan

een nare ervaring zijn.

Het belang van tweedekansonderwijs

is dat iemand als Emma een

nieuwe start kan maken in

een omgeving met leerlingen

die allemaal een eigen

verhaal hebben.

Waarom heb jij je ingeschreven voor het vavo?

Ik kwam van het Montessori Lyceum, maar dat was niet zo succesvol voor mij. Ik zat niet echt lekker in mijn vel en had last van braakangst; ik was bang om op een willekeurig moment te moeten overgeven. Daardoor durfde ik vaak niet meer naar school. Ik heb me over die angst heen gewerkt, maar het heeft wel invloed gehad op de voortgang van de studie. In 5 vwo ben ik blijven zitten, dus ik was ouder dan mijn klasgenoten. Toen mijn ouders besloten te scheiden had ik er echt geen zin meer in. Ik ben toen van school afgegaan en heb bijna een jaar geen onderwijs gevolgd.

Kreeg je er geen spijt van dat je geen diploma had?

Jazeker, want zonder diploma is verder studeren een stuk lastiger. Maar toen ik me weer wilde inschrijven op het Montessori Lyceum vond ik het ook wel weer eng. Het eerste contact tijdens de inschrijving ging ook helemaal niet goed. Het kwam erop neer dat men op het Montessori Lyceum vond dat ik inmiddels te oud was en dat ik niet

“Voor mij was het vavo echt een tweede kans”

meer op de school zou passen. De decaan adviseerde mij daarom het vavo te proberen.

Ik heb me toen op een vrijdag ingeschreven op de vavo-afdeling van het ROC Amsterdam. De maandag erop begonnen de eerste lessen al. Eenmaal in de klas dacht ik: ‘Daar zit ik dan weer’. Maar eigenlijk ging het heel goed. Ik was snel gewend. Ik vond het ook fijn dat ik deze mogelijkheid had. Ik ervoer het vavo echt als een tweede kans.

Wat was nou het grote verschil met de middelbare school?

Het grootste verschil is het sociale gebeuren rond het onderwijs. Het klasgevoel vond ik op de gewone middelbare school veel sterker. In het vavo heeft iedereen zijn eigen leven en bij elk vak zitten andere mensen in het lokaal. Daarnaast moet je erg zelfstandig werken; maar dat moesten we op het Montessori Lyceum ook dus daar was ik al aan gewend.

Het viel me op dat de docenten enorm bij de leerlingen en hun studievoortgang betrokken waren. Dat had ik vooraf eigenlijk niet verwacht, maar het was wel heel prettig.

Je studeert nu. Is het vavo een goede voorbereiding op die studie geweest?

Ja, absoluut. Ik studeer nu Geneeskunde aan de Universiteit van Amsterdam en we krijgen soms alleen maar een opgave van literatuur die we moeten bestuderen. We moeten dan zelf maar zien hoe we dat doen. Dat is precies zoals je op het vavo ook moet werken: zelfstandig.

Amma Asante (35)

Amma Asante (35)

Sommige leerlingen op de middelbare school kunnen zich moeilijk aanzetten tot studeren. In de sfeer van het volwassenenonderwijs ging

Amma ervaren dat zij zelf voor haar studie verantwoordelijk is.

Het nemen van verantwoordelijkheid leidde in haar geval tot politieke betrokkenheid.

Zou je kunnen zeggen dat je pas tot bloei kwam op het vavo?

Zeer zeker. De aanpak op de middelbare school is toch gericht op leerlingen die nog moeten leren om zelfstandig te werken. Maar het werkt bij mij niet als ik van een docent allemaal studieopdrachten krijg. Ik kreeg daardoor het gevoel dat ik voor de docent moest werken of dat het alleen maar om een cijfertje ging. Ik hield me op de middelbare school dan ook liever bezig met buitenschoolse activiteiten. Maar uiteindelijk bleef ik wel in 4 vwo zitten. Toen had ik er geen zin meer in en ben overstapt naar het vavo.

Daar ging ik me steeds beter op mijn plek voelen. Ik had echt het gevoel dat ik op het vavo aan mijn eigen toekomst werkte en dat had een positief effect op mijn motivatie. Ik kreeg steeds meer zin om er iets van te maken. Als ik verantwoordelijkheid krijg, ga ik rennen.

Jij hebt op het vavo dus meer geleerd dan alleen de studiestof?

Inderdaad, op verschillende punten. Omdat ik die enorme motivatie voelde stelde ik me ook

“Ik ga pas rennen als ik zelf verantwoordelijk ben”

meer open voor de inhoud van de lessen. Ik denk bijvoorbeeld met veel waardering terug aan de lessen Engels. De docent was een Engelse vrouw die prachtig uit Shakespeare kon voordragen. Ik ben toen van literatuur gaan houden en ik lees nu nog steeds voor m'n plezier.

Daarnaast ben ik op het vavo goed getraind om zelfstandig te werken en dat kwam me tijdens mijn universitaire studie Politicologie heel goed van pas. Je redt het niet als je gaat zitten afwachten op de opdrachtjes van een docent; je moet met tempo en zelfstandig werken. Dat gaf mij gelegenheid om ertijdens mijn studie verschillende activiteiten naast te doen. Zo ben ik fractieassistent van de PvdA in Amsterdam geweest. Ook heb ik programma's gemaakt voor de radio-omroep van de Ghanese gemeenschap in Amsterdam.

Eigenlijk zou iedereen het vavo moeten volgen?

Nou, dat denk ik niet. In onze groep zaten mensen die het niet gered hebben. Dat waren dan vooral mensen die niet echt gemotiveerd waren om zelfstandig te werken. Als je dat niet kunt, of niet wilt,

wordt het op het vavo niets, denk ik. Voordat je aan het vavo begint is het wel belangrijk dat je daar voor jezelf een idee van hebt. Om teleurstellingen te voorkomen.

Sean Morrissey (22)

Sean Morrissey (22)

Het vavo biedt een mooi alternatief voor leerlingen die een hbo-studie willen volgen, maar net gezakt zijn voor het havo- of vwo-eindexamen.

In het project Alvast Studeren kan iemand zonder diploma toch al met een hbo-studie beginnen; voorwaarde is wel dat de student het examen van het voortgezet onderwijs alsnog met voldoende resultaat afsluit.

Je hebt het project 'Alvast Studeren' gevolgd. Hoe was dat?

Het was een geweldige kans om te voorkomen dat ik een jaar zou verliezen. Ik was in de zomer van 2006 namelijk gezakt voor het vwo-examen, met een 5 voor Frans en Duits. Ik had natuurlijk het laatste jaar van het vwo opnieuw kunnen doen, maar daar had ik niet zo veel zin in. Ik had het gevoel dat ik de middelbare school ontgroeid was. Bovendien zou ik geslaagd zijn als één van die twee vakken een voldoende was geweest; het was dus onzinnig om het examen in alle vakken over te doen.

Ik vond het vavo een betere optie. Daar hoefde ik alleen Frans over te doen om het vwo-diploma alsnog te halen. Toen ik bij het vavo hoorde dat ik met het project 'Alvast Studeren' meteen al naar het hbo kon was ik natuurlijk direct verkocht. Het jaar dat ik dreigde te verliezen kon ik op die manier weer terugwinnen. Die mogelijkheid heeft zeker geholpen gemotiveerd te blijven om door te gaan.

“Ik heb op het vavo het verloren jaar weer ingehaald”

Was het niet zwaar: én een hbo-opleiding én het vavo?

Eigenlijk niet. Ik voelde me goed thuis op de pabo en vond het niet moeilijk om de stof bij te houden. Ik neem aan dat het vwo een goede basis is voor de pabo. Ik had dus tijd genoeg om Frans op het vwo in te halen.

Hoe ging het op het vavo?

Op rolletjes. Ik vond het een groot voordeel dat ik ervoor kon kiezen om de lessen 's avonds te volgen. Wat mij verder op het vavo erg goed beviel, was dat de docenten ons als volwassenen behandelde. Er was op geen enkele manier een neerbuigende of bevoogdende benadering.

Ik had er trouwens een uitstekende docente; ze was sympathiek én een vakvrouw. Zij besteedde al vanaf de eerste les aandacht aan het onderdeel tekstverklaren; dat was een fantastische voorbereiding op het eindexamen. Daarnaast zat ik in een gezellige groep; we hebben af en toe erg gelachen. Dat werkte ook motiverend; ik ging gewoon graag naar school.

Ondanks dat ik eerst gezakt was voor mijn vwo-diploma, heb ik nu dat diploma toch op zak en ben zelfs aan het hbo begonnen zonder dat ik een jaar verloren heb. Ik ben erg blij dat ik deze mogelijkheid heb gekregen.

Met dank aan

Albeda College	www.albeda.nl
Alfa-college	www.alfa-college.nl
Da Vinci College	www.davinci.nl
Deltion College	www.deltion.nl
Drenthe College	www.drenthecollege.nl
Friesland College	www.fcroc.nl
Gilde Opleidingen	www.gildeopleidingen.nl
Graafschap College	www.graafschapcollege.nl
ID College	www.idcollege.nl
Kellebeek College	www.kellebeek.nl
Koning Willem I College	www.kw1c.nl
Landstede	www.landstede.nl
Leeuwenborgh Opleidingen	www.leeuwenborgh.nl
Noorderpoortcollege	www.noorderpoort.nl
Nova College	www.novacollege.nl
Regio College	www.regiocollege.nl
Rijn IJssel	www.rijnijssel.nl
ROC A12	www.a12.nl

ROC van Amsterdam	www.rocva.nl
ROC Arcus College	www.arcuscollege.nl
ROC Aventus	www.ventus.nl
ROC de Leijgraaf	www.leijgraaf.nl
ROC Eindhoven	www.roceindhoven.nl
ROC Flevoland	www.rocflevoland.nl
ROC Horizon College	www.horizoncollege.nl
ROC Kop van Noord-Holland	www.rockopnh.nl
ROC Leiden	www.rocleiden.nl
ROC Midden Nederland	www.rocmiddennederland.nl
ROC Mondriaan	www.mon3aan.nl
ROC Nijmegen	www.roc-nijmegen.nl
ROC RIVOR	www.rocrivor.nl
ROC ter AA	www.roc-teraa.nl
ROC van Twente	www.rocvantwente.nl
ROC Westerschelde	www.rocwesterschelde.nl
ROC Zeeland	www.roczeeland.nl
Zadkine	www.zadkine.nl

Colofon

Titel

Succesverhalen; vavo in beeld

Tekst

Niek Langeweg, Het Scriptorium, Den Haag

Redactie

Dagmar Pot, MBO Raad, De Bilt

Fotografie

Freddy Schinkel, Fotopersbureau Freddy Schinkel,
IJsselmuiden

Vormgeving en druk

Drukkerij Libertas B.V., Bunnik

Traffic en Productie

José van den Brink, MBO Raad, De Bilt

Opdrachtgever

Mieke de Haan, MBO Raad, De Bilt

Kerngroep vavo-managers:

Ineke Bouwhuis

Jan Drentje

Hans Franken

Jan van Hardeveld

Gert Jan Koele

Wilma de Vries

Met dank aan de vavo-scholen.

© 2008, MBO Raad

MBO Raad
postbus 196
3730 AD De Bilt
www.mboraad.nl